

ADVIESBRIEF

Jeugdbeschermingsrecht

Brief aan alle leden van de Vlaamse regering.
In samenwerking met de Vlaamse Jeugdraad.

Adviesbrief 2005-2006/3
13 december 2005

Brussel, 13 december 2005

Aan de leden van de Vlaamse regering,

In Antwerpen alleen al wachten 900 jongeren in nood op de hulpverlening waar zij recht op hebben. Intussen wordt zwaar gedebatteerd over de wenselijke aanpak van (enkele) minderjarige delinquenten. Beide groepen jongeren dragen onze zorg weg en we hopen dat voor beide groepen dan ook eenzelfde mate van aandacht en middelen gegenereerd kan worden.

De discussies over het jeugdbeschermingsrecht, op zich al zo'n jaar of vijftientig aan de gang, schijnen maar niet afgerond te kunnen worden. Herhaalde malen hebben we gesteld dat veel van de fundamentele pijnpunten te maken hebben met het verouderde en weinig efficiënte jeugdbeschermingsstelsel, dat blijkbaar als een heilige koe in stand gehouden moet worden. Herhaalde malen hebben we gesteld dat alle voorgestelde aanpassingen aan dat stelsel in se niet meer zijn dan cosmetische opsmukoperaties. Herhaalde malen hebben we dan besluitend gesteld dat een nieuwsoortig jeugdrecht, het herdenken van het stelsel vanaf nul, de enige optie is. In bijlage vindt u hierover een uittreksel uit ons meest recente jaarverslag.

Fundamentele bezwaren zijn o.m. het instandhouden van de uithandengeving en de volwassen strafmaat, die in strijd zijn met het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. De commentaar¹ van het van het toezichthoudend VN-Comité voor de Rechten van het Kind bevat volgende opmerkingen:

*... "However, it is concerned that the interim law of 1 March 2002 ... on the temporary detention of juvenile delinquents and the creation of the Everberg Centre effectively replaced article 53 of the 1965 Act with a similar, **if not more restrictive**, regime. Moreover, the Committee remains concerned that under article 38 of the 1965 Act, persons under the age of 18 may be tried as adults. Overall, the Committee is concerned that the holistic approach to addressing the problem of juvenile crime advocated in the Convention, including with respect*

---

¹ Concluding Observations, 13 juni 2002, CRC/C/15/Add.179

to prevention, procedures and sanctions, has not been sufficiently taken into consideration by the State party.

32. *The Committee recommends that the State party:*

*(a) Establish a system of juvenile justice that **fully integrates** into its legislation and practice the provisions of the Convention, in particular articles 37, 39 and 40, as well as other relevant international standards in this area, such as the Beijing Rules, the Riyadh Guidelines, the United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty, and the Guidelines for Action on Children in the Criminal Justice System;*

(b) Ensure that persons under 18 are not tried as adults;

*(c) With respect to the law of March 2002, and its review in October 2002, ensure, in accordance with article 37 of the Convention, that the deprivation of liberty is only used as a **measure of last resort, for the shortest possible time, that guarantees of due process are fully respected and that persons under 18 are not detained with adults.**”...*

Zonder af te stappen van onze fundamentele kritieken, willen we hier toch enkele bedenkingen meegeven omtrent hetgeen zich de voorbije weken heeft afgespeeld.

Op vraag van de Minister van Justitie werd door de Gemeenschappen gewerkt naar een consensus binnen de Gemeenschappen, die in de Vlaamse regering goedgekeurd werd op 25 november.

Daarin zit o.m. vervat:

- De oprichting van een uitgebreide kamer op jeugdrechtbankniveau voor de beoordeling van correctionaliseerbare feiten gepleegd door minderjarigen.
- De uithandengeving blijft voor de niet-correctionaliseerbare feiten.
- Een tarifiering van de strafmaat, waarbij ‘volwassen’ straffen enigszins aangepast worden in duur, omdat het tenslotte nog steeds over minderjarigen gaat.
- Een strafuitvoeringsrechtbank zou worden ingevoerd.
- Maatregelen van jeugdbescherming zouden kunnen verlengd worden tot jongeren 20 jaar worden.

In termen van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind – een juridisch bindende norm - is dit misschien een kleine vooruitgang maar toch nog ruim onvoldoende:

- De uithandengeving vermijden voor correctionaliseerbare feiten zou in de praktijk meer minderjarigen bij ‘hun’ jeugdrechter kunnen houden, hetgeen positief is. Het is dan wel een jeugdrechter die zwaarder kan straffen dan voorheen.
- De uithandengeving blijft behouden voor niet-correctionaliseerbare feiten en daarmee wordt ook de schending van het Internationaal Verdrag inzake de

Rechten van het Kind volgehouden, ook al zal die minder minderjarigen treffen. Daarbij geeft de verwijzing naar het Hof van Assisen een bijkomend probleem, nl dat hier geen recht op hoger beroep mogelijk is, hetgeen opnieuw een schending is, niet enkel van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind maar ook van algemene mensenrechtenverdragen.

- Een aangepaste tarifiering van de straffen is positief te beoordelen en kan duidelijkheid en rechtszekerheid in de hand werken (mede gezien de motiveringsplicht van de rechter en de uitgebreide kamer binnen de jeugdrechtbank). Daarbij moet wel rekening gehouden worden met het verdragsprincipe dat vrijheidsberoving voor minderjarigen enkel als ultimum remedium kan en dit voor een zo kort mogelijke tijd. Om dit te beoordelen kan de invoering van de strafuitvoeringsrechtbank positief zijn.

Tegelijk blijft de populaire roep naar meer en harder straffen nog luid weerklinken, dit niet gehinderd door enig gebrek aan cijfermateriaal over hoe erg het nu precies gesteld is met die zware jeugddelinquentie. In ons land ontbreken nl. de juiste cijfers daarover. Bovendien zouden we allemaal moeten weten dat gevangenisstraffen op zich zelden dé oplossing zijn.

Wij blijven ook na de debatten van de voorbije weken pleiten voor een vernieuwd jeugdrecht en hopen nog steeds dat met onze bedenkingen rekening zal worden gehouden.

Steeds bereid voor verdere toelichting,

Verblijven we,

Ankie Vandekerckhove
Kinderrechtencommissaris

Pepijn Debosscher
Coördinator Vlaamse Jeugdraad

Bijlage: uittreksel uit het jaarverslag 2004-2005 van het Kinderrechten-commissariaat

Ankie Vandekerckhove Kinderrechtencommissaris Leuvenseweg 86 1000 Brussel Tel. 02/552.98.00 Ankie.Vandekerckhove@vlaamsparlament.be	Pepijn Debosscher Coördinator Vlaamse Jeugdraad Arenbergstraat 1d 1000 Brussel Tel. 02/551.13.80 Pepijn.debosscher@vlaamsejeugdraad.be